

УДК 792.8(477.54/.62)

Лиманська О. В.

Харківський національний педагогічний
університет імені Г. С. Сковороди

ТВОРЧІСТЬ Р. О. ГАЛЕНКО В КОНТЕКСТІ ДИТЯЧОЇ НАРОДНОЇ ХОРЕОГРАФІЇ СЛОБОЖАНЩИНИ

Лиманська О. В. Творчість Р. О. Галенко в контексті дитячої народної хореографії Слобожанщини. У статті досліджується творчість заслуженого працівника освіти України, художнього керівника ансамблю танцю «Щасливе дитинство» Р. Галенко як яскравий приклад відбиття сучасних соціокультурних та мистецьких процесів Слобожанщини. Застосування методу спостереження, індивідуально-творчого та аксіологічного аспектів культурологічного підходу дозволило розглянути педагогічну, виховну, організаційно-методичну, художньо-творчу складові діяльності Р. Галенко, її особистий внесок у розвиток хореографії регіону. Особливу увагу приділено висвітленню досвіду зі створення авторських програм, інноваційних творчих проєктів (мюзиклів, інтерактивних фестивалів). Результати дослідження є корисними для створення моделі нового підходу до хореографічного навчання дітей та підлітків, для створення програм реалізації етновиховання в рамках діяльності ансамблю танцю.

Ключові слова: творчість, дитяча народна хореографія, Слобожанщина, культура регіону, ансамбль танцю.

Лиманская О. В. Творчество Р. А. Галенко в контексте детской народной хореографии Слобожанщины. В статье исследуется творчество заслуженного работника образования Украины, художественного руководителя ансамбля танца «Счастлиное детство» Р. Галенко как яркий пример отражения современных социокультурных процессов Слобожанщины. Применение метода наблюдения, индивидуально-творческого и аксиологического аспектов культурологического подхода позволило рассмотреть педагогическую, воспитательную, организационно-методическую, художественно-творческую составляющие деятельности Р. Галенко, ее личный вклад в развитие хореографии региона. Особенное внимание уделено освещению опыта по созданию авторских программ, инновационных творческих проєктов (мюзиклов, интерактивных фестивалей). Результаты исследования являются полезными для создания модели нового подхода к хореографическому обучению детей и подростков, для

создания программ реализации этновоспитания в рамках деятельности ансамбля танца.

Ключевые слова: творчество, детская народная хореография, Слобожанщина, культура региона, ансамбль танца.

Lymanska O. R. O. Halenko's creative work in the context of children's folk choreography of Slobozhan-shchyna.

Background. Our state has positive traditions of children's choreographic education, the main centers of which are out-of-school educational institutions of the Ministry of Education and Science of Ukraine. In the state "Integrated program of pupils' artistic-aesthetic education in comprehensive and out-of-school educational institutions" among the key tasks and promising directions of the field development mastering national cultural traditions is provided. This task is fully realized in the Kharkiv Regional Palace of Children's and Youth Art, where the Honoured Dance Ensemble "Shchaslyve dytynstvo" has been working for already 55 years; its artistic director – Honored Educator of Ukraine Raisa Oleksandrivna Halenko.

Modern problems of the development of children's amateur art of dancing in Ukraine are investigated by O. Holdrych, T. Huzun, M. Huzun, H. Husiev, O. Semak, A. Tarakanova, I. Tryhub, S. Tryhub. Native scientists' works deal with the issues of professional qualities formation of children's choreographic group director as an integral part of the development of the art of dancing (O. Burlia, V. Volchukova, B. Kolnohuzenko, etc.). We also should pay attention to K. Ostrovska's works, which highlight the activity of some Kharkiv dance groups and their directors.

Objectives. The aim of this study is to describe the present conditions and the tendencies of the development of children's folk choreography of Slobozhanshchyna in R. O. Halenko's creative heritage.

Methods. The method of observation, analytical, informative, descriptive methods; the individual-creative and axiological aspects of the culturological approach are applied in the study.

Results. Raisa Oleksandrivna Halenko began her working career in the Public Institution "Kharkiv Regional Palace of Children's and Youth Art" as an artistic director, the director of the groups of the dance ensemble "Shchaslyve dytynstvo" in 1987; since 2012, R. O. Halenko has been being the Head of the Department "Dance Ensemble "Shchaslyve dytynstvo" and dance groups' director.

Based on R. O. Halenko's own experience, a training program "The authors program of the folk artistic group the dance ensemble 'Shchaslyve dytynstvo'" was developed and approved by the order of the Main Department of Education and Science of the Kharkiv Regional State Administration. In 2004, the program was awarded with a third place diploma of the All-Ukrainian competition of training programs of out-of-school educational institutions. R. O. Halenko develops guidance notes for dance groups directors, organizes seminars and conferences, consults dance groups directors of the city and the region every year.

R. O. Halenko's ensemble is a constant participant of prestigious concerts and festivals in Kharkiv, special choreographic compositions for which are created by the department's teachers: events dedicated to the

Рецензент статті: Лошков Ю. І., доктор мистецтвознавства, професор, Харківська державна академія культури

opening of "Euro-2012", the opening and the closing of the International Children's Festival "Dytiatko" (2011–2015), the opening of the International Film Festival "Kharkiv buzok" (2012–2013), the opening of the Kharkiv Regional Festival of Children's and Youth groups "The third millennium circus" (2012–2015). The teachers and the students are active participants of the concerts and the events dedicated to Teachers' Day, Children's Day. The dance ensemble usually takes part in New Year's and Christmas holidays for children in Kharkiv and the Kharkiv region, which are held in a concert-hall "Kharkiv Regional Palace of Children's and Youth Art" and in the Students Palace of the Yaroslav Mudryi National Law University. The dance ensemble presented its musicals: 2012, 2015 – "The forest master's gifts", 2013 – "Disobedience holiday", 2014 – "The mirror".

Nowadays, children's dance art in regions is up against numerous internal and external problems, which are going to be solved by dance groups directors. They realize the need for changes, their personal assistance for the activation of art processes, they instigate the creative projects, aimed at the extensive support and the development of folk choreography in Ukraine, to appear.

Conclusions. Modern children's choreographic art is characterized by the opportunities of the free choice of approaches to training and education, or as scholars note by the increase of "freedom sector". This is primarily due to the increase of dance groups directors' professional level. In accordance with the requirements of the Higher Education Standards in the field of choreography, a modern director is a creative person with exceptional organizing skills, ready for the innovations in the professional activity, able to carry out the educational process on the principles of humanism, respect for the national culture and the other nations culture, capable to self-education and self-improvement.

In this context, R. O. Halenko's creative work, as a prime example of the identified processes, functionally covers **organizational** (the artistic director of the folk artistic group the dance ensemble "Shchaslyve dytynstvo"; the Head of the Department "Dance Ensemble 'Shchaslyve dytynstvo' and dance groups director), **educational** (the involvement of children and youth in the largescale educational actions: charity concerts, musicals, festivals and competitions), **methodological** (the development of authors programs on choreographic training, guidance notes for dance groups directors; carrying seminars, conferences, consultations for the dance groups directors of the Kharkiv region), **artistic** (the stage work in the dance ensemble; the control of the stage process of the creative projects in the concert-hall "Kharkiv Regional Palace of Children's and Youth Art"; the participation in media projects) and other principal professional activities.

Keywords: art, children's folk choreography, Slobozhanshchina, region culture, dance ensemble.

Постановка проблеми. Хореографічне мистецтво в сучасній Україні набуває дедалі більшої популярності, свідченням тому є велика кількість дитячих танцювальних колективів, які, з одного боку, забезпечують змістовне дозвілля підростаючого покоління, а з іншого — утворюють середовище

для професійної діяльності та зросту. Так, у Харківській області працюють понад 80 дитячих ансамблів танцю, серед яких — зразкові аматорські колективи «Візаві» Дергачівського району, «Крапелька» Красноградського району, «Спектр» м. Куп'янська, «Капельки» м. Чугуїва та народний аматорський колектив «Радість» Вовчанського району.

Наша держава має позитивні традиції хореографічного виховання дітей, основними центрами якого є позашкільні навчальні заклади Міністерства освіти і науки України. У державній «Комплексній програмі художньо-естетичного виховання учнів у загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладах» серед основних завдань та перспективних напрямків розвитку галузі визначається опанування національними культурними традиціями, що вирішується на рівні від розважальності до художньої компетентності. Це завдання цілком реалізується у стінах Харківського обласного Палацу дитячої та юнацької творчості, в якому вже 55 років працює народний художній колектив ансамбль танцю «Щасливе дитинство» (художній керівник — заслужений працівник освіти України Раїса Олександрівна Галенко). У репертуарі ансамблю є різноманітні танцювальні постановки, сюжетні номери та мюзикли, в яких діти не тільки танцюють, а й грають як артисти.

Актуальність дослідження творчої діяльності хореографів у контексті дитячої народної хореографії Слобожанщини зумовлена пошуком новітніх підходів до навчально-тренувальної та виховної роботи у дитячих танцювальних колективах.

Зв'язок роботи з науковими програмами, практичними завданнями. Стаття виконана згідно теми науково-дослідної роботи кафедри хореографії ХНПУ імені Г. С. Сковороди.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Сучасні тенденції та перспективи розвитку дитячого хореографічного мистецтва дедалі більше стають актуальними питаннями в програмах науково-практичних конференцій та семінарів профільних ВНЗ України. Серед них: «Хореографічна та театральна культура України: педагогічні та мистецькі виміри» (Київ, КНУКіМ), «Актуальні проблеми сучасної мистецької освіти в умовах європейської інтеграції: хореографічне мистецтво» (Харків, ХНПУ імені Г. С. Сковороди), «Проблеми розвитку сучасного хореографічного мистецтва та шляхи їх вирішення» (Луганськ, ЛДАКМ).

Сучасні проблеми розвитку дитячого аматорського танцювального мистецтва в Україні досліджують О. Голдрич, Т. Гузун, М. Гузун, Г. Гусев, О. Семак, А. Тараканова, І. Тригуб, С. Тригуб. У роботах вітчизняних науковців постають питання формування професійних якостей керівника дитячого хореографічного колективу як невід'ємної складової розвитку мистецтва танцю (О. Бурия, В. Волчукова, Б. Колногузенко та ін.). Слід відзначити праці К. Островської, в яких здійснено спробу

висвітити діяльність деяких танцювальних колективів Харківщини та їх керівників.

Художньо-творча діяльність дитячих ансамблів танцю стала предметом обговорення на сторінках таких періодичних видань, як журнал «Детский городок», газета «Освіта», газета «Слобідський край», журнал «Танец в Украине и мире».

Плідну роботу з аналізу досвіду діяльності дитячих аматорських танцювальних колективів Слобожанщини проводить Харківський обласний центр народної творчості. У рамках сприяння розвитку дитячої народної хореографії започатковано науково-практичні семінари для керівників ансамблів танцю, а також обласні та регіональні хореографічні фестивалі та конкурси («Барвіста карусель», «Нестримна течія»).

Постановка завдання. Метою даного дослідження є висвітлення творчості Р. О. Галенко в контексті дитячої народної хореографії Слобожанщини.

Виклад основного матеріалу дослідження. Кінець 1990-х — початок 2000-х років характеризується в українському суспільстві як період соціально-політичних перетворень, переоцінки цінностей, демографічної кризи, що не могло не позначитись на розвитку мистецтва в цілому й дитячого хореографічного мистецтва зокрема. Скорочення протягом 2000–2007 років кількості учасників дитячої самодіяльної творчості призвело до злиття, репертуарної кризи дитячих ансамблів танцю. Пошуки нових ідей та їх втілення спричинили поширення стилів сучасної хореографії, що, з одного боку, стало стимулом для творчості, а з іншого — відсутність навчально-методичного забезпечення й досвіду фахівців суттєво знизили рівень хореографічного виконавства. Окрім цього, збільшилась кількість танцювальних колективів, які працюють на комерційній основі, рівень яких не завжди відповідає потребам сучасності.

Отже, тенденції, що переважають у сучасному українському мистецтві, дають підстави характеризувати його як «перехідне», «кризове», таким, яке перебуває на перехресті шляхів до подальшого розвитку, таким, в якому відбувається руйнація стереотипів і примноження прогресивних творчих ідей [5, с. 111]. У перехідному періоді співвідношення між традицією та новацією постійно змінюється, що ускладнює його перебіг. Пошук оптимальних шляхів, які сприятимуть розвитку мистецтва в якісному новому стані, є важливим завданням сьогодні.

Негативні прояви в дитячій хореографічній самодіяльності спонукали провідних фахівців-хореографів у лютому 2002 року поставити питання про створення Національної Спільки хореографів України, серед основних завдань якої стали збереження та збагачення національних традицій, здобутків

хореографічного мистецтва України, координація творчих завдань педагогів-хореографів та балетмейстерів, поширення хореографічної освіти. За сприяння Спільки було започатковано міжнародний фестиваль «Веселкова Терпсихора» [3, с. 99–100].

З метою збереження та розвитку народної хореографії, збагачення аматорського та професійного мистецтва танцю, підвищення рівня балетмейстерської майстерності у кожному регіоні України за сприяння обласних осередків Спільки широкого розповсюдження набуло проведення хореографічних конкурсів і фестивалів. Так, на Харківщині щорічно відбуваються понад 20 заходів міського, обласного, всеукраїнського та міжнародного рівня: фестиваль-конкурс малих форм хореографії «Асамбле» (м. Дергачі); хореографічний конкурс «Первомайська весна» (м. Первомайськ); фестиваль «Ритми планети» (м. Дергачі) та ін. Міжнародний фестиваль традиційної культури «Покуть» (м. Харків), знаний в Україні та за її межами, має певний статус та не однорічну історію проведення [2, с. 129], збирає учасників з різних країн світу, даючи змогу виявити власний мистецький потенціал, обмінятися творчим досвідом, долучитися до культурної спадщини іншого народу. Примноження творчого досвіду, налагодження міжнародних мистецьких зв'язків є характерними рисами сучасних тенденцій інтеграції українського мистецтва у світовий простір.

Важливим напрямком роботи Національної Спільки хореографів стало проведення науково-практичних семінарів та конференцій із метою запровадження нових методик підвищення хореографічної культури дітей та молоді, розвитку здібностей та творчого потенціалу. Провідні дитячі танцювальні колективи підхопили цю ініціативу й поширили роботу з надання методичної допомоги керівникам сільських творчих об'єднань.

Саме розуміння необхідності виховання дітей під впливом мистецтва, в основу якого покладені традиції культури нашого народу, духовні надбання наших пращурів, дало змогу провідному фахівцю — керівнику хореографічного колективу міста Харкова «Щасливе дитинство» Раїсі Олександрівні Галенко створити унікальну програму, яка здійснюється в умовах позашкільного навчального закладу Харківського обласного Палацу дитячої та юнацької творчості [9, с. 15; 10, с. 117].

Раїса Олександрівна Галенко з 1987 року розпочала трудову діяльність у комунальному закладі «Харківський обласний Палац дитячої та юнацької творчості» на посаді художнього керівника, керівника гуртків ансамблю танцю «Щасливе дитинство», а з 2012 року Р. О. Галенко — завідувач відділу «Ансамбль танцю “Щасливе дитинство”» та керівник гуртків. Має повну вищу педагогічну освіту, 1979 року закінчила Київський державний інститут культури ім. О. Корнічуйка за спеціальністю «культпросвітдіяльність», за кваліфікацією «керівник самодіяльного хореографічного колек-

тиву». У репертуарі ансамблю з'явилися яскраві композиції на теми щасливого дитинства, і основою репертуару стали українські народні танці та танці народів світу.

На високому професійному рівні виконує свої посадові обов'язки, сприяє чіткій організації навчально-виховного процесу, створенню умов для становлення вихованців як особистості та розвитку їх здібностей у галузі хореографії. Досконало володіє сучасними формами і методами навчання, забезпечує високу результативність та якість навчально-виховної роботи з вихованцями та керівниками гуртків. Постійно вдосконалює методику викладання предметів із хореографічних дисциплін відповідно до навчальної програми. Р. О. Галенко — вмілий організатор, тактовний педагог, безмежно віддана роботі з дітьми.

На основі власного досвіду Р. О. Галенко, була розроблена навчальна програма «Авторська програма народного художнього колективу ансамблю танцю “Щасливе дитинство”», затверджена наказом Головного управління освіти і науки Харківської облдержадміністрації від 17.09.2002 (наказ № 293). 2004 року ця програма була відзначена дипломом III ступеня Всеукраїнського конкурсу навчальних програм позашкільних навчальних закладів. Протягом останніх п'яти років Раїса Олександрівна та педагоги колективу розробляли оновлену програму «Навчальна програма з позашкільної освіти художньо-естетичного напрямку ансамблю танцю “Щасливе дитинство”», яка затверджена наказом Департаменту науки і освіти Харківської обласної держадміністрації 27.04.2015 року (наказ № 217).

Щороку Р. О. Галенко розробляє методичні рекомендації для керівників гуртків хореографічного напрямку, організовує та проводить семінари, конференції, надає консультації керівникам хореографічних колективів міста та області. Протягом останніх п'яти років нею були проведені семінари-практикуми на наступні теми:

- «Значення уроку класичного танцю в системі хореографічного виховання учасників ансамблю народного танцю» (2011 р.);
- «Впровадження інноваційних технологій в процес навчання хореографії» (2012 р.);
- «Формування естетичної культури вихованців творчих колективів засобами хореографічного мистецтва» (2013 р.);
- «Український народний танець — найяскравіша фарба духовної палітри нашого народу» (2015 р.).

Бере участь як провідний спеціаліст Харківщини у всеукраїнських, міжнародних семінарах з питань інноваційної діяльності хореографічного мистецтва в позашкільних закладах. Із 2000 року Раїса Олександрівна є постійним членом обласної оглядової комісії з присвоєння та підтвердження почесних звань творчим колективам закладів освіти та 2015 року була членом журі обласного етапу

Всеукраїнського конкурсу майстерності педагогічних працівників позашкільних навчальних закладів «Джерело творчості».

За її ініціативи, яку підтримали адміністрація КЗ «Харківський обласний Палац дитячої та юнацької творчості» та Головне управління освіти і науки Харківської обласної державної адміністрації, започатковано Міжнародний фестиваль дитячого танцю «Весняні барви» (1994–2011), в якому взяли участь понад 100 колективів із різних країн світу; обласний фестиваль дитячого танцю «У колі друзів» (1989, 2012) [1; 8, с. 33]. Мета фестивалів — популяризація мистецтва українського народного танцю та танців народів світу.

Р. О. Галенко — організатор та постійний член журі обласного відкритого фестивалю дитячої художньої творчості «Таланти третього тисячоліття» в номінації «Хореографічне мистецтво» (2007–2016). Уся педагогічна діяльність Р. О. Галенко спрямована на результат успішного навчання, удосконалення відносин, партнерства між педагогом та дитиною, як результат — 2011 року вихованці ансамблю підтвердили почесне звання «Народний художній колектив».

Педагоги відділу «Ансамбль танцю “Щасливе дитинство”» тісно співпрацюють із харківськими середніми спеціальними та вищими навчальними закладами м. Харкова: Обласним комунальним закладом «Харківське училище культури», Харківською державною академією культури, Харківським національним педагогічним університетом імені Г. С. Сковороди. На базі ансамблю, під керівництвом Р. О. Галенко, студенти проходять практику за спеціальністю «Хореографія». Більше 50 випускників ансамблю «Щасливе дитинство» обрали своєю професією хореографічне мистецтво, і три з них прийшли працювати в ансамбль керівниками гуртків [7, с. 7].

За багаторічну сумлінну працю, творчий підхід до реалізації завдань сучасної державної політики у сфері позашкільної освіти та високий рівень професійної майстерності Р. О. Галенко має державні та відомчі нагороди [1]:

- знак «Василь Сухомлинський» (2016 р.);
- знак «Відмінник народної освіти України» (1992 р.);
- Почесний знак міського голови «За старанність» (2006 р.);
- нагрудний знак Міністерства освіти і науки України «Софія Русова» (2006 р.);
- Почесне звання «Заслужений працівник освіти України» (2007 р.);
- Почесні грамоти Головного управління освіти і науки, Міністерства освіти і науки України, Харківської міської ради;
- Почесне звання лауреата рейтингу «Харків'янин року» (2004 р.);
- Лауреат творчої премії Харківського міськвиконкому (2004 р.).

Колектив, яким керує Р. О. Галенко, постійно бере участь у престижних концертах та фестивалях у місті Харкові, до яких педагоги відділу створюють спеціальні хореографічні композиції: заходи, присвячені відкриттю «Євро-2012», відкриттю та закриттю Міжнародного дитячого кінофестивалю «Дитятко» (2011–2015 рр.), відкриттю Міжнародного кінофестивалю «Харківський бузок» (2012–2013 рр.), відкриттю Харківського регіонального фестивалю дитячих та юнацьких колективів «Цирк III-го тисячоліття» (2012–2015 рр.). Вихованці та педагоги — активні учасники святкових концертів та заходів, присвячених Дню працівників освіти, Міжнародному дню захисту дітей тощо. Ансамбль танцю — постійний учасник новорічних та різдвяних свят для дітей м. Харкова та Харківської області, які проходять у КЗ «Харківський обласний Палац дитячої та юнацької творчості» та в Палаці студентів НЮА ім. Ярослава Мудрого, ансамбль танцю підготував свої мюзикли: 2012 та 2015 рр. — «Подарунки хазяїна лісу», 2013 р. — «Свято неслухняності», 2014 р. — «Дзеркало».

2012 року мюзикл «Подарунки хазяїна лісу» подивились глядачі у м. Хмельницький під час проведення Всеукраїнського фестивалю «Зимові візерунки» в Хмельницькому Палаці творчості дітей та юнацтва, куди ансамбль запросили друзі колективу — народний художній колектив ансамбль танцю «Подоланчик». 2015 року під патронатом голови Харківської обласної державної адміністрації І. Л. Райніна в Палаці студентів НЮА ім. Ярослава Мудрого пройшов мюзикл «Подарунки хазяїна лісу» для дітей пільгового контингенту Харківської області. Також колектив неодноразово брав участь у дитячих та молодіжних проектах в МДЦ «Артек»: гала-концерті «Новорічний подарунок» (2012 р.), танцювальному шоу-турнірі «Артек-денс» (2012 р.), I Всеукраїнському фестивалі дитячої творчості «З днем народження, Артек!» (2013 р.).

Протягом свого 55-річного існування ансамбль неодноразово ставав лауреатом престижних обласних, всеукраїнських, міжнародних конкурсів та фестивалів танцю, неодноразово одержуючи Гран-прі, лауреатські звання та інші нагороди. За останні п'ять років колектив взяв участь та став переможцем у міжнародних фестивалях та конкурсах у Росії, Королівстві Нідерланди, Німеччині, Угорщині, Франції, Чехії, Греції, Польщі [1; 7]:

- Міжнародний конкурс «Голландський черевичок» (м. Утрехт, Королівство Нідерланди) — лауреат I премії (2011 р.);
- XI Інтернаціональний дитячий фестиваль-конкурс «Сузір'я Будапешта» (м. Будапешт, Угорщина) — I премія (2012 р.);
- IV Міжрегіональний фестиваль-конкурс хореографічних колективів «Мир танца — мир волшебный» (м. Кострома, Росія) — диплом лауреата I та II ступенів (2013 р.);

- «V Інтернаціональний фольклорний фестиваль в Греції» (м. Паралія) — подяка від мера міста та директора фестивалю (2014 р.);
- V Міжнародний фольклорний фестиваль (м. Париж, Франція) — диплом учасника (2015 р.).

Репертуар ансамблю складає більш як 50 номерів і щорічно оновлюється українськими народними танцями, танцями народів світу та сучасними хореографічними композиціями. На прикладі ансамблю танцю «Щасливе дитинство» можна проаналізувати стійку тенденцію щодо зміни підходів до репертуару, пов'язану з пошуком нових тем для балетмейстерського втілення. Протягом останніх 10 років провідні балетмейстери колективу Р. О. Галенко, О. Цомає, Л. Філь створили понад 20 танцювальних композицій, у яких відображені культура та звичаї українського народу, зокрема культура Слобожанського регіону. Творчим експериментом зі створення актуального мистецтва на основі фольклору є стилізовані композиції молодого фахівця В. Слепцової.

У звітному концерті 2016 року ансамбль презентував понад 30 хореографічних композицій, серед яких «Вітання», «Закликання весни», «Веселі танки», «Їхав козак», «Слобожанський завзятий», «Вулиця», «Стрітення», «Запечене поросся», «Крокове колесо» [4].

Хореографічна композиція «Стрітення», народжена у творчій майстерні під керівництвом Р. О. Галенко, побудована на матеріалі народних традицій та розкриває зміст свята Стрітення — зустрічі Зими з Весною. Це свято є відголоском міфологічної боротьби світла і темряви, добра і зла, що закарбувалася у пам'яті українського народу. На Слобожанщині Стрітення особливо шанувалося, бо селяни стежили за природою, погодою, чекали початку нового хліборобського року.

У народній уяві Зима — це темрява, природа в цей час засинає, а Весна — це початок нового життя, все живе пробуджується, квітує. Зазвичай Зима виступає в народних повір'ях в образі старої баби, замотаної у теплу хустку, в полатаному кожущку, із сивим волоссям. Весна — це молода вродлива дівчина, в новій сорочці, яскравій плахті, у волосся вплетені квіти, кольорові стрічки, колосся [6, с. 75].

Головними діючими особами хореографічної композиції «Стрітення», навколо яких формується основна сюжетна лінія, є дівчина в образі Зими та дівчина в образі Весни. Дівчину-Зиму супроводжують зимовики та снігові кульки, їх рухи скуті, чіткі, основні малюнки їх танцю нагадують зимову стихію: «зірочки», хвилясті лінії, кола, півкола, які то збираються в одне, то знов розсипаються на декілька. Дівчина-Весна з'являється у супроводі птахів, квітів, лісових фей, її рухи широкі та плавні, в них присутня магія світла та водяної стихії. Між дівчатами відбувається сутичка, Зима не хоче віддавати свої права, але перемогу виборює Весна, під її чарами зимові кульки та зимовики тануть, і Зима зникає. Усі живі істоти радіють приходу Весни.

Ідея хореографічної композиції «Стрітення» — відображення у танцювальних образах боротьби добра і зла, перемоги світлих сил над темними, краси природи, яка розквітає з приходом весни й тепла. Надзавдання — утвердження ідеалів добра й шанування природи, що є основою світобачення прадавніх українців у сучасному урбанізованому суспільстві.

Результати даного дослідження можуть бути використані для формування моделі нового типу позашкільного навчального закладу з хореографічного мистецтва, таких як Центр хореографічного мистецтва, Центр художньо-хореографічної освіти, навчально-виховний комплекс художньо-естетичного профілю та ін.; для створення програм реалізації етновиховання в рамках навчальної та художньо-творчої діяльності ансамблю танцю.

Висновки. Організація дитячої танцювальної творчості в регіонах сьогодні стикається із численними внутрішніми та зовнішніми проблемами, вирішення більшості з яких покладають на себе керівники хореографічних колективів. Вони усвідомлюють необхідність перетворень, особистого сприяння активізації художньо-мистецьких процесів, за ініціативи керівників хореографічних колективів з'являються творчі проекти, спрямовані на всебічну підтримку та розвиток народної хореографії в Україні.

Для сучасного дитячого хореографічного мистецтва властиве зростання можливостей вільного вибору підходів до навчання й виховання, або, як зазначають науковці, збільшення «сектору свободи» [3, с. 101]. Це в першу чергу пов'язано із підвищенням професійного рівня керівників хореографічних колективів. Згідно до вимог Стандарту вищої освіти в галузі хореографії, сучасний керівник — це творча особистість, він наділений неабиякими організаторськими здібностями, готовий до новацій у сфері професійної діяльності, спроможний здійснювати навчально-виховний процес на засадах гуманізму, поваги до національної культури та культури інших народів, здатний до самовиховання та самовдосконалення.

У цьому контексті творчість Р. О. Галенко — як яскравий приклад означених процесів — функціонально охоплює основні види професійної діяльності: *організаційний* (художній керівник народного художнього колективу ансамблю танцю «Щасливе дитинство»; завідувач відділу «Ансамбль танцю “Щасливе дитинство”» та керівник гуртків), *виховний* (залучення дітей та молоді до масштабних виховних акцій: благодійних концертів, мюзиклів, фестивалів та конкурсів), *методичний* (розробка авторських програм з хореографічного навчання, методичних рекомендацій для керівників хореографічних гуртків, проведення семінарів, конференцій, консультацій керівникам хореографічних колективів Харківської області), *художньо-творчий* (постановча робота в ансамблі танцю, керівництво

постановчим процесом творчих проектів КЗ «Харківський обласний Палац дитячої та юнацької творчості», участь у медіа-проектах).

Р. О. Галенко будує свою педагогічну діяльність на основі розвиваючого навчання, удосконалення своєї педагогічної майстерності, підвищення свого культурного й загальноосвітнього рівня, на наступності навчання. Настановленням та особистим прикладом утверджує повагу до принципів загальнолюдської моралі, культурно-національних, духовних, історичних цінностей України.

Сучасне дитяче танцювальне мистецтво активно інтегрується до світового мистецького простору, свідченням чого є проведення міжнародних конкурсів із хореографії у різних регіонах України та участь українських колективів у таких заходах у різних країнах. Фестивальний рух Слобожанщини стрімко розвивається, у його джерел — декілька відомих у країні заходів, у тому числі й започаткований 1994 року Р. О. Галенко Міжнародний фестиваль дитячого танцю «Весняні барви». Головні цілі фестивалю відбивають актуальні ідеї та інтереси суспільства, духовного та естетичного розвитку, позитивно впливають на процес засвоєння та ретрансляції культурно-національних цінностей.

Перспективи подальших досліджень. Основні результати дослідження сучасного стану та тенденцій розвитку дитячої народної хореографії Слобожанщини відкривають можливості для подальшого вивчення досвіду організації та перспектив фестивального руху в регіоні як одного із сучасних засобів збереження та поширення танцювально-культурної спадщини.

Література:

1. Ансамбль танцю «Щасливе дитинство»: народний художній колектив [Електронний ресурс]. — Режим доступу: www.detstvo.kharkov.ua (дата звернення 08.02.2017).
2. Афанасьєв Ю. Л., Чернецька С. Ю. Характерні особливості та функції фольклорних фестивалів [Текст] / Ю. Л. Афанасьєв, С. Ю. Чернецька // Вісник Державної академії керівних кадрів культури і мистецтв: наук. журнал. — К.: Міленіум, 2011. — № 4. — С. 126–130.
3. Богута В. Хореографічне виховання творчої особистості в позашкільних навчальних закладах: стан, проблеми й перспективи [Текст] / В. Богута // Естетика і етика педагогічної дії: зб. наук. пр. — 2015. — Вип. 10. — С. 94–105.
4. Островська К. В. Особливості розвитку народної хореографії Слобожанщини [Текст] / К. В. Островська // Культура України. Серія: Мистецтвознавство. — 2015. — Вип. 50. — С. 160–168.
5. Садовенко С. М. Особливості художнього процесу перехідної доби XX–XXI століть: загальнотеоретичні аспекти [Текст] / С. М. Садовенко // Культура і сучасність: альманах. — К.: Міленіум, 2012. — № 2. — С. 107–113.
6. Скуратівський В. Т. Святвечір: нариси-дослідження: у 2-х кн. Кн. 1. [Текст] / В. Т. Скуратівський. — К.: Перлина, 1994. — 288 с.
7. Смурный А. Поистине народное [Текст] / А. Смурный // Социалистическая Харьковщина. — 2009. — № 37 (123). — С. 7.
8. «Счастлиое детство» — 50 лет труда и побед! [Текст] // Детский городок. — 2012. — № 4. — С. 32–33.

9. Тараканова А. П. Танець — це рух за здоров'я [Текст] / А. П. Тараканова // Освіта. — 2004. — № 47 (5123). — С. 15.
10. Тараканова А. П. Хореографічне навчання та виховання як передумова профільної орієнтації вихованців позашкільних навчальних закладів [Текст] / А. П. Тараканова // Хореографічна та театральна культура України: педагогічні та мистецькі виміри : зб. матеріалів всеукр. наук.-практич. конф. / упор. А. М. Підлипська, м. Київ, 18–19 квітня 2013 р. Ч. I. — К. : КНУКіМ, 2013. — С. 115–118.

References:

1. *Ansambli' tantsyu «Shchaslyve dytynstvo» : narodnyy khudozhniy kolektyv* [Dance Ensemble «Happy Childhood» : folk art group], (n. d.). Retrieved from www.detstvo.kharkov.ua. [In Russian, in Ukrainian].
2. Afanas'yev, Yu. L., Chernets'ka, S. Yu. (2011). Kharakterni osoblyvosti ta funktsiyi fol'klornykh festyvaliv [Characteristic features and functions of folk festivals]. *Visnyk Derzhavnoyi akademiyi kerivnykh kadriv kul'tury i mystetstv — National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts Herald* (4), pp. 126–130. Kyiv : Milenium. [In Ukrainian].
3. Bohuta, V. (2015). Khoreohrafichne vykhovannya tvorchoyi osobystosti v pozashkil'nykh navchal'nykh zakladakh : stan, problemy i perspektyvy [Choreographic education of creative personality in extracurricular educational institutions: state, problems and prospects]. *Estetyka i etyka pedahohichnoyi diyi — Aesthetics and Ethics of Pedagogical Action*, 10, 94–105. [In Ukrainian].
4. Ostrovs'ka, K. V. (2015). Osoblyvosti rozvytku narodnoyi khoreohrafiyi Slobozhanshchyny [Features of the people's choreography Slobozhanschina]. *Kul'tura Ukrainy. Seriya : Mystetstvoznavstvo — Culture of Ukraine. Series : Arts*, 50, 160–168. [In Ukrainian].
5. Sadovenko, S. M. (2012). Osoblyvosti khudozhn'oho protsesu perekhidnoyi doby XX–XXI stolit' : zahal'noteoretychni aspekty [Features of the artistic process of transition XX–XXI centuries : general theoretical aspects]. *Kul'tura i suchasnist' — Culture and Contemporaneity* (2), pp. 107–113. Kyiv : Milenium. [In Ukrainian].
6. Skurativs'kyi, V. T. (1994). *Svyatvechir : narysy-doslidzhennya* [Holy evening : essays, researches]. In 2 books (book 1). Kyiv : Perlyna. [In Ukrainian].
7. Smurnuy, A. (2009). Poystyne narodnye [It's a truly popular]. *Sotsyalystycheskaya Khar'kovshchyna*, 37 (123), 7. [In Russian].
8. «Schastlyvoe detstvo» — 50 let truda i pobed! [«Happy childhood» — 50 years of work and victories!]. *Detskiy gorodok — Children's Town* (2012) (4), pp. 32–33. [In Russian].
9. Tarakanova, A. P. (2004). *Tanets' — tse rukh za zdorov'ya* [Dance — is a movement for health]. *Osvita — Education*, 47 (5123), 15. [In Ukrainian].
10. Tarakanova, A. P. (2013). Khoreohrafichne navchannya ta vykhovannya yak peredumova profil'noyi oriyentatsiyi vykhovantsiv pozashkil'nykh navchal'nykh zakladiv [Choreographic training and education as a prerequisite profile targeting pupils school educational institutions]. Proceedings from Choreographic and theatrical culture of Ukraine: pedagogical and artistic dimensions : *Vseukrayins'ka naukovo-praktychna konferentsiya* (18–19 kvitnya 2013 r.) — National Scientific Conference. A. M. Pidlyps'ka (Ed.) (part 1, pp. 115–118). Kyiv : KNUKіM. [In Ukrainian].